

Cuvânt de învățătură în cea de-a treizeci și doua Duminică după Cincizecime

Despre Zaheu

venit Fiul Omului să caute și să mântuiască pre cel pierdut (Lc. 19, 10).

Iubiți frați! Aceste cuvinte pline de milostivire pe care le-am auzit astăzi în Evanghelia au fost rostite de către Dumnezeu întrupat despre un păcătos pe care dreapta judecată a lui Dumnezeu l-a numit „pierdut”, care a fost căutat prin puterea și harul răscumpărării, a fost băgat și înscris de ea în rândul celor mântuiți.

Păcătosul – Zaheu – era vameș și încă mai-mare al vameșilor. Avea o bogăție însemnată, după cum amintește Evanghelia, dând totodată de înțeles mijloacele prin care fusese câștigată această bogăție. „Vameși” erau numiți strângătorii dărilor. Smintitori sunt banii! Strălucirea aurului și argintului farmecă ochii urmașului lui Adam, ochi molipsiți de păcătoșenie, și unde se învârt banii rareori nu se furișează reaua întrebuintare a mijloacelor care stau la îndemâna omului. În cea mai mare parte, vameșii se dedau lăcomiei de avere. Când lăcomia de avere se preface în patimă, ea își îngăduie toate silniciile, toate împilările aproapelui. În ajutorul patimii lăcomiei de avere vine patima vicleniei și a fățarniciei. Din împreunarea lor apare înclinarea spre căutarea nodului în papură, care sub pretextul împlinirii neabătute a legilor, se leagă de toate mărunțișurile, află vinovăție la cei nevinovați, se străduie să dea astfel chipul dreptății împilărilor neomenoase și cruzimilor pe care le săvârșește asupra aproapelui. Din pricina acestui caracter al lor, vameșii erau temuți de norod și disprețuiți de oamenii morali. Zaheu era mai-mare al vameșilor: el se

folosea în chip și mai rău de cinul său decât vameșii supuși lui. Nu degeaba s-a amintit că era bogat! Se îmbogățise prin nedreptăți; păcatul lui era nesațul de câștig; boala lui sufletească era lăcomia de avere și nemilostivirea ce vine din aceasta și n-are împreună-pățimire față de omenire. Pentru greșelile sale grele, pentru așezarea nelegiuită a sufletului, Zaheu a fost numit „pierdut”. Nu ușuratică, adeseori greșita judecată omenească l-a socotit pierdut: Dumnezeu l-a numit așa. Zaheu se făcuse păcătos înrăit: pentru a strânge bogăție prin reaua întrebuințare a cinului era nevoie de vreme îndelungată și statornicie în felul de a lucra.

Pricina vieții păcătoase a lui Zaheu este aceeași ca pricina de acum a vieții păcătoase pe care o duc mulți: urmarea obiceiurilor de obște și necunoașterea sau cunoașterea lipsită de adâncime a Legii lui Dumnezeu. De obicei, vameșii se lăsau pradă acelui neajuns care este iubirea de câștig: pradă lui s-a lăsat și Zaheu. Cei mai mulți dintre locuitorii Iudeii din vremea lui Hristos se îngrijeau aproape numai de starea lor lumească, năzuiau doar spre sporirea materială și propășirea pământească. Legea lui Dumnezeu era studiată atunci în cea mai mare parte doar după literă; dumnezeieștile slujbe se făceau în cea mai mare parte pentru îndeplinirea rânduielilor rituale; faptele bune erau săvârșite superficial, cu răceală, mai mult de ochii lumii. Cu asta se mulțumea și Zaheu. El trăia... ca toată lumea. Și acum se aude în dese rânduri: „Trăiesc și eu ca toată lumea”. Deșartă îndreptățire! Amăgitoare mângâiere! Altceva ne vestește și poruncește Cuvântul lui Dumnezeu. *Intrați prin ușa cea strâmtă*, spune el, *că largă este ușa și lată calea ceea ce duce în pierzare, și mulți sunt cei ce intră printr-însa; că strâmtă este ușa și îngustă calea care duce în viață, și puțini sunt cei ce o află pre ea* (Mt. 7, 13-14). Ușa cea îngustă este cercetarea osârdnică, temeinică, a Legii lui Dumnezeu atât în Scriptură cât și cu viața; calea cea îngustă este lucrarea îndreptată pe de-a-ntregul după îndreptarul poruncilor evanghelice.

În vremea când Zaheu își ducea viața după obiceiul lumii vrăjmașe lui Dumnezeu și își rostua, cum gândește și spune lumea, „o situație sigură”, nu lipsită de însemnătate și strălucire, iar duhovnicește era păcătos pierdut, deja sortit veșnicei chinuiri în temnițele iadului, ei bine, în acea vreme Mântuitorul lumii săvârșea pribegia Sa pământească în țara celor douăsprezece seminții ale lui Israil. Zaheu s-a aprins de dorința vederii Domnului, a dovedit prin fapte nefățarnicia dorinței sale. Alegerea voii lui a fost primită de Domnul, Cunoscătorul inimilor, și Domnul a binevoit să-l cerceteze pe Zaheu în casa lui. Bucurie l-a cuprins pe păcătos atunci când l-a văzut pe Domnul venind la el, și greață i s-a făcut de păcatele sale, inima i s-a rupt de rodul vieții păcă-

roase – de bogăția stricăcioasă. Stând înaintea Domnului, Cunoșcătorului inimilor, Zaheu a zis: *Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și de am năpăstuit pre cineva cu ceva, întorc împătrit* (Lc. 19, 8). În acest legământ sunt cuprinse recunoașterea păcatului, pocăința și îndreptarea, împreunate cu cea mai mare lepădare de sine. Zaheu își recunoaște nesațul de câștig și se hotărăște să șteargă împilarea aproapelui prin plată, sau, cum am spune astăzi, compensație îmbelșugată; Zaheu își recunoaște lăcomia de avere și se hotărăște să curețe, să sfințească averea sa și inima sa prin îmbelșugată împărțire de milostenie. Pocăința lui Zaheu este primită fără întârziere de către Domnul. Despre păcătosul care cu câteva minute înainte era în rândul celor lepădați și pierduți, Domnul vestește: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta fiu al lui Avraam este* (Lc. 19, 9). Zaheu era urmaș al lui Avraam după trup, dar potrivit judecății lui Dumnezeu numai prin mijlocirea faptei bune este înfiat de către Avraam. Prin cuvântul *casă* se poate înțelege sufletul lui Zaheu, unde a intrat mântuirea în urma pocăinței, care a curățit acest suflet de păcat; acest cuvânt al Domnului poate privi și familia lui Zaheu, care, după pilda capului său, cu aceeași lepădare de sine ca și el, cum se întâmplă deseori, a intrat în adevărata cunoștință de Dumnezeu și în viațuirea bineplăcută lui Dumnezeu.

Toți cei care văzuseră că Domnul a cercetat casa lui Zaheu cărteau, socotind că pentru Domnul este necuviincioasă, înjositoare cercetarea unui asemenea păcătos cum apărea Zaheu în ochii societății. Neînțeleasă era și neînțeleasă rămâne pentru mințile trupești taina răscumpărării, care cu aceeași putere și ușurință vindecă toate păcatele omenești, mari și mici, scoate pe păcătoși din orice prăpastie a pierzării, oricât de adâncă ar fi aceasta. Pentru această lucrare uimitoare, ea cere de la om credință în Răscumpărătorul și pocăință nefățarnică. Cei ce cărteau, cărteau fiindcă nu pricepeau; nu pricepeau fiindcă în fața lor se săvârșea o lucrare a lui Dumnezeu pe care mintea omenească neluminată de către har n-are cum s-o priceapă. Tâlcuind ceea ce nu se poate tâlcui și descoperind puterea de necuprins a răscumpărării, Domnul a zis: *A venit Fiul Omului să caute și să mântuiască pe cel pierdut*. Dumnezeu, luând asupra Sa omenitatea, fără să fie căutat și chemat de oameni, a venit El Însuși, din negrăita Sa bunătate, *să caute și să mântuiască* neamul omenesc, care pierise din pricina înstrăinării și îndepărtării sale de Dumnezeu, a venit *să caute și să mântuiască* pe fiecare om tras în pierzare de către păcat, cu singura condiție ca omul să-L primească pe Dumnezeu, Care îl caută și vrea să-l mântuiască. Sfânta Evanghelie poate fi asemuită unei oglinzi. Fiecare dintre noi va vedea în ea, dacă va voi, starea sufletului său și atotputernica doctorie cu care

ne îmbie Atotputernicul Doctor – Dumnezeu. Dumnezeu-Fiul Se numește pe Sine *Fiul Omului*, fiindcă El a luat omenitatea și a petrecut între oameni fără a Se deosebi prin nimic de ei la arătare. Asta este urmarea nesfârșitei iubiri dumnezeiești, a negrăitei smerenii dumnezeiești. *Fiul Omului* – s-o zicem după obiceiul omenesc – avea dreptul să ierte toate păcatele omenești, fiindcă S-a adus pe Sine, Dumnezeu Cel Atotdesăvârșit, ca jertfă de răscumpărare pentru omenire și a nimicit toate păcatele omenești, atât de mărunta, cât și de mare însemnătate, prin necuprinsa, nemăsurata însemnătate a prețului răscumpărării. Judecata *Fiului Omului* asupra oamenilor este, precum vedem din Evanghelie, cu totul alta decât a celorlalți oameni, ce judecă despre aproapele din propria lor dreptate, care este lepădată de Dumnezeu și vătămată de păcat. Pe toți păcătoșii ce au primit răscumpărarea prin mijlocirea pocăinței și a credinței, Mântuitorul i-a îndreptățit, măcar că oamenii i-au osândit; dimpotrivă, pe toți cei ce au lepădat răscumpărarea prin lepădarea pocăinței și a credinței, El i-a osândit, chiar dacă oamenii i-au socotit drepti, vrednici de cinstire și de răsplăți.

În oglinda evanghelică am văzut astăzi un păcătos căzut pradă patimii lăcomiei, care slujea acestei patimi prin dări nedrepte și necăjirea în multe feluri a aproapei; l-ați văzut pe acest păcătos osândit de oameni, dar îndreptățit de Dumnezeu pentru credința și pocăința lui cea adevărată. Mângâietoare și dătătoare de curaj priveliște! Potrivit nemincinoasei Sale făgăduințe, Mântuitorul petrece între noi până în ziua de astăzi, și până în ziua de astăzi vindecă sufletele rănite de păcate, și până în ziua de astăzi n-a trecut dumnezeiasca Lui hotărâre: *A venit Fiul Omului să caute și să mântuiască pre cel pierdut*. Amin.

